

ČESKÉ STŘEDOHOŘÍ

(zřícenina Kostomlaty, hora Bořeň, město Bílina)
sobota 11. října 2025

Odjezd: v 6:30 od hlavního nádraží, terminál A před nádražní budovou

Trasa autobusu: Pardubice – Opatovice n. Labem – po dálnici (Praha – Lovosice – exit Bílinka) – Velemín – Milešov – **Kostomlaty pod Milešovkou** (cca 180 km, vystoupí všechny skupiny, autobus vyčká příchodu skupin 3 a 4) – **Kyselka** (vystoupí skupiny 3 a 4) – **Bílina** (autobus vyčká příchodu všech skupin) – Kostomlaty – Lovosice – Praha – Pardubice (celkem do 400 km)

Odjezd z Bíliny v 18.00 hodin, předpokládaný příjezd do Pardubic mezi 20. a 21. hodinou.

Trasy: Výstup na zříceninu Kostomlaty je do kopce přírodním terénem. Výstup na vrchol Bořně je ve vrcholových partiích kamenitým terénem, ale nejsou tam žádné „technické úseky“, ani úseky nevhodné pro osoby trpící závratí. Proto zvládne výstup na vrchol každý turista, který nemá problémy s pohybovým aparátem. Vzhledem k výstupům a sestupům v přírodním terénu doporučuji pevnou turistickou obuv a kdo je zvyklý, tak hole, sandále nebo jiná otevřená letní obuv jsou pro tento výlet nevhodné.

Trasa č. 1: délka 21 km; ↑ 550 výšk.m.; ↓ 767 výšk.m.

Z Kostomlat před Radovesické výsypky na vrchol Bořně a přes Kyselku do Bíliny. Trasa: <https://mapy.cz/s/fapezojepo>

Po vystoupení z autobusu, v centru obce **Kostomlaty nad Milešovkou**, se napojíme na zelenou značku, po které je to na zříceninu hradu 1 kilometr daleko. Nejprve stoupáme ulicí Sukoslavskou, poté vejдем do lesa, jdeme stále do kopce a zelená značka nás dovede do **areálu hradní zříceniny**. Na vzdálenosti 1 kilometru překonáme převýšení 140 výškových metrů. Nádvoří je volně přístupné, věž je otevřena pouze v sezoně. Až si zříceninu prohlédneme, tak stejnou cestou sestoupíme zpět do obce (2 km). Na rozcestí značených tras v obci přejdeme na modrou turistickou značku. Ta nás vede přes **bývalé Radovesické výsypky**, přes rozcestí **Pod Mrtvým vrchem** (3,5 km), **Pod Chlommkem** (5 km), **Radovesice - býv. obec** (6,5 km) a **Bořeňská vyhlídka** (8,5 km) na **rozcestí Nad Štolou** (10 km). Zde vejдем do lesa a stále po modré značce dojdeme kolem rybníka Bezovka na rozcestí **Slovanské hradiště** (12 km). Zde se připojí žlutá značka a po souběhu modré a žluté dojdeme **do centra Bíliny ke kostelu**. Zde můžeme zahrnout vpravo na náměstí a poobědvat v některé z restaurací v okolí náměstí. Poté zahájíme po zelené značce **výstup na Bořeň**. Zelená nás vyvede ven z historického centra. Přejdeme hlavní silnici, stoupáme nejprve ulicí Bořeňskou, poté zahrádkářskou kolonií, v závěru lesem a dojdeme až k odbočce na vrchol Bořně (15,5 km). Po značené odbočce vystoupáme na **samotný vrchol (539 m n. m.)** (16 km), za dobrého počasí daleké výhledy (Krušné hory, Mostecko, České středohoří). Až se

pokocháme, vrátíme se zpět po vrchol a pokračujeme dále po zelené značce. Kolem **zavřené chaty pod Bořní dojdeme do Bíliny – Kyselky** (19,5 km). Zde je stáčírna Bílinské kyselky a areál bývalých lázní. Zde se k zelené značce připojí červená. Po jejich souběhu jdeme nejprve Bílinskou ulicí, poté podejdeme pod železniční trať a turistické značení nás vede podél řeky Bíliny. Až budeme mít po pravé ruce most a budeme na úrovni radniční věže, tak opustíme turistickou značku. Přejdeme most přes Bílinu, přejdeme silnici u kruhového objezdu s fontánou a ulici Břežánskou dojdeme kolem radnice na náměstí. Poblíž náměstí bude parkovat autobus.

Trasa č. 2: délka 16 km; ↑196 výšk.m.; ↓ 413 výšk.m.

Z Kostomlat přes Radovesické výsypky do Bíliny se zacházkou do Kyselky. Tato trasa vynechá výstup na vrchol Bořeň!

Trasa: <https://mapy.cz/s/belumorute>

Po prohlídce zříceniny **hradu jdeme z Kostomlat přes Radovesické výsypky do centra Bíliny ke kostelu a na náměstí stejně jako trasa č. 1** (12,5 km). Občerstvení se v restauraci, sejeme u radnice dolů ulicí Břežánskou, přejdeme řeku Bílinu, za mostem se dáme vlevo a po souběhu červené a modré značce dojdeme do **areálu Kyselky**. Ten si prohlédneme a stejnou cestou se vrátíme zpět na náměstí. Poblíž náměstí bude parkovat autobus. (Poznámka: Lze vynechat zacházku na Kyselku, tím se dá trasa zkrátit na 13 km).

Trasa č. 3: délka 9 km; ↑ 504 výšk.m.; ↓ 515 výšk.m.

Prohlídka zříceniny Kostomlaty, přejezd autobusem do Kyselky a poté přes vrchol Bořně do Bíliny. Trasa: 1. část <https://mapy.cz/s/fabotebuzu>

2. část <https://mapy.cz/s/haturusega>

Po vystoupení z autobusu vystoupáme po zelené značce do areálu **hradní zříceniny Kostomlaty**, ten si prohlédneme a po stejné trase se vrátíme zpět do obce k autobusu (2 km). **Ve smluvený čas nás autobus převezve na okraj Bíliny k areálu bývalých lázní Kyselka**. Areál si můžeme prohlédnout a poté zahájíme po zelené značce výstup na **Bořeň**. Kolem uzavřené turistické chaty vystoupáme k odbočce na vrchol. Kamenitou stezkou vystoupáme na vrchol, pokocháme se výhledy a po stejné cestě se vrátíme zpět na odbočku pod vrcholem. Pokračujeme dále po zelené značce. Klesáme lesem, zahrádkářskou koloníí, vejdemo do zástavby Bíliny a klesáme ulicí Bořeňskou. Přejdeme hlavní silnici, vejdemo do historického centra a zelená značka nás dovede kolem kostela na náměstí. Poblíž náměstí bude parkovat autobus.

Trasa č. 4: délka 4 km; ↑ 158 výšk. m.; ↓ 170 výšk.m.

Prohlídka zříceniny Kostomlaty, přejezd autobusem do Kyselky a procházka podél řeky Bíliny do Bíliny. Trasa: 1. část <https://mapy.cz/s/lefakebace>

2. část <https://mapy.cz/s/retepaheta>

Po vystoupení z autobusu vystoupáme po zelené značce do areálu **hradní zříceniny Kostomlaty**, ten si prohlédneme a po stejné trase se vrátíme zpět do obce k autobusu (2 km). **Ve smluvený čas nás autobus převezve na okraj Bíliny**

k areálu bývalých lázní Kyselka. Zde je stáčírna Bílinské kyselky a areál bývalých lázní, který si prohlédneme. Po souběhu červené a zelené značky jdeme nejprve Bílinskou ulicí, poté podejdeme pod železniční trať a turistické značení nás vede podél řeky Bíliny. Až budeme mít po pravé ruce most a budeme na úrovni radniční věže, tak opustíme turistickou značku. Přejdeme most přes Bílinu, přejdeme silnici u kruhového objezdu s fontánou a ulici Břežánskou dojdeme kolem radnice na náměstí. Poblíž náměstí bude parkovat autobus.

V případě velmi nepříznivého počasí bude program přiměřeně upraven

Možnosti občerstvení (neověřené): restaurace U Kádi u Kyselky (od 11:30), lesní kavárna Kafáč v areálu bývalých lázní Kyselka, některá z restaurací v centru Bíliny. Tyto restaurace jsem neobvolával ani nezamlouval, proto pro případ jejich uzavření mějte s sebou v batohu dostatek vlastního jídla a pití!

Mapy: zelená edice map KČT č. 10 – České středohoří západ

Cena: dospělí členové 250 Kč; děti členové zdarma

dospělí nečlenové 350 Kč; děti nečlenové 50 Kč

Přihlášky: přijímá od 1.9.2025 Dagmar Ehrenbergerová, e-mail: egova@seznam.cz, mobil 739 569 070. Při odhlášení od 14. dne před termínem akce a při nedostavení se k autobusu zaplatí každý stanovenou cenu v plné výši.

Trasy připravil, zájezd vede a na Vaši účast se těší Luboš Ďatko

lubos.datko@gmail.com, mobil 723 366 096 (O2) – v pracovní dny pro případné dotazy volejte po 15. hodině.

Vlastivědně-poznávací text

1. zřícenina hradu Kostomlaty (Sukoslav) - Nad obcí Kostomlaty pod Milešovkou

v Českém středohoří se na zalesněném 566 metrů vysokém kopci tyčí zřícenina mohutného gotického hradu Sukoslav, zvaného též Kostomlaty. Hrad byl založen počátkem 14. století pány z Oseka na místě původního slovanského hradiště. Do dnešních dnů se z hradu dochovala vstupní brána, dvě válcové věže, přičemž ta vyšší je vybavena ochozem. Dále můžeme

spatřit obvodové zdi mohutného paláce, části parkánové hradby a dalších zdí, hradní příkop. Z východní části hradu je pěkný pohled na zalesněné kopce Českého středohoří. Dobře jsou také vidět hřebeny Krušných hor a město Teplice v čele s hradem Doubravská Hora. Zřícenina je volně přístupná a vstupné se vybírá pouze

dobrovolně, veškerý výtěžek je použit na záchranu hradu. Romantická zřícenina zaujala režiséra Zdeňka Trošku, který zde natočil pohádku Nejkrásnější hádanka. Zřícenina hradu je volně přístupná, pozor však na padající kamení! Od října 2014 se všem milovníkům dalekých rozhledů otevřela hradní věž, která slouží jako rozhledna. Desítky let nepřístupná hradní dominanta dostala nové zastřešení, zábradlí a venkovní schodiště do nejvyšší části. Výhled odtud je na České středohoří i protilehlé Krušné hory.

Zdroj: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/hrad-sukoslav-v-kostomlatech-pod-milesovkou>

2. Radovesická výsypka – Radovesická výsypka je se svou rozlohou cca 1 200 ha a průměrnou mocností 50–70 m největší výsypkou Mostecké pánve a jednou z největších v Evropě. V současné době je území rekultivované a přes výsypku vede modrá turistická značka. Celkem pět vesnic: Lyskovice, Chotovenka, Hetov, Dřínek a Radovesice (největší z těchto obcí) bylo nuceno ustoupit těžbě. Jediná nestržená budova v Radovesicích – kostel Všech svatých, byla zasypána skryvkou v roce 1983. Od té doby zde byla až do roku 1996 ukládána vytěžená zemina z blízkých bílinských dolů, a to až do roku 2003. Mohutné výsypkové těleso vystoupalo z nadmořské výšky 250 m n. m. k výsypce Jirásek na severozápadě a dosáhlo kóty 420 m n. m. ve své východní části, kde plynule navazuje na České středohoří. Povrch výsypky je již v současné době zrekultivován. Naleznete zde množství zalesněných a vodních ploch, mokřadů, luk a polí. Na temeni výsypky jsou však ponechány dvě samostatné plochy, na nichž je sledován přirozený vývoj povrchu. Jedná se o unikátní studijní prostředí, ve kterém je možné sledovat postupný a přirozený vývoj fauny a flóry na nerektivovaném území. Jedním z úspěchů rekultivace Radovesické výsypky je rozmnožení okáče metlicového. Dříve hojný a po celé republice rozšířený motýl výrazným způsobem ustoupil a dnes patří ke kriticky ohroženým druhům. Zdroj: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/radovesicka-vysypka-u-biliny>

3. Bořeň – Kopec Bořeň nedaleko Bíliny je jedním z nejvyšších znělcových útvarů střední Evropy. Bizarní skalnatý vzhled kopce může někomu připomínat ležícího lva, mamuta nebo obra. Jisté je, že zvláštní tvar kopce je výsledkem mrazového zvětrávání. Vytvořily se zde skalní stěny, jehly, věže, sloupy i puklinová pseudokrasová jeskyně. Nápadným fenoménem je

monumentální sloupcová odlučnost uspořádaná do obráceného vějíře. Bořeň je se svými více než 100 metrů vysokými stěnami jednou z největších nepískovcových oblastí v republice. Hora nabízí výstupy všech druhů a obtížností. Lézt se zde může, ale jen na jižních a západních stěnách, severní jsou pro lezení zapovězeny. Roku

1977 byla na Bořeni zřízena národní přírodní rezervace. Z rostlin se zde vyskytuje např. tařice skalní, hvězdice alpinská, kosatec bezlistý, lomikámen trsnatý, koniklec luční český, hvozdík sivý, prvosenka jarní, lýkovec jedovatý. Z bezlesého vrcholu kopce je vynikající kruhový rozhled. Na severu se rozkládá město Bílina, na severovýchodě uvidíte hrad Sukoslav a stejným směrem za kopcem Pařez i vrchol Milešovky. Jihozápadním směrem se vypínají Doupovské hory, vpravo poznáte nejvyšší horu Krušných hor, Klínovec s rozhlednou. Dále odtud lze dohlédnout na město Most i rozhlednu Jedlová. Severozápadním směrem uvidíte další vrcholky Krušných hor – Bouřňák s turistickou chatou a vpravo Komáří hůrku. Dohlédnout se dá také na město Teplice a Děčínský Sněžník s rozhlednou. Na vrchol Bořně vede celkem pohodlná turistická cesta vycházející z lázní Bílina, je dlouhá tři a půl kilometru s převýšením asi 350 metrů. Dvanáct informačních tabulí upozorňuje nejen na geologii, ale také na zvířenu a květenu Bořeně a celé oblasti. Hora Bořně se nápadně podobá Ďáblově věži v americkém Wyomingu, která je také díky svému vzhledu opředená mnohými legendami. Objevila se i ve filmu Blízká setkání třetího druhu, který natočil Steven Spielberg. Obě hory se skládají z vulkanické horniny fonolitu a jsou přibližně stejně velké. Měří 200 metrů, Ďáblova věž je 200 metrů široká a Bořně až půl kilometru. Zdroj: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/znelcova-hora-boren-v-ceskem-stredohori>

4. Kyselka - Na konci 19. století byly lázně chloubou města Bílina. V roce 1855 byl zbudován lázeňský park a postupně byly postaveny lázeňské stavby, které tvoří stáčírna, inhalatorium a hlavní budova lázní. Tento krásný komplex je dílem architekta Franze Sablicka. V hlavní budově byly umístěny převážně pokoje pro lázeňské hosty, v jídelně lázní byly při zvláštních příležitostech pořádány výstavy. Inhalatorium sloužilo především k lázeňským

procedurám, v jeho proskleném atriu, které se městu podařilo zrekonstruovat, vyvěrá pramen Bílinské kyselky. Tato část inhalatoria bývá zpřístupněna při akcích města konaných v areálu Kyselky několikrát do roka a lidé tak mohou ochutnat Bílinskou kyselku přímo z pramene. Provoz lázní byl v devadesátých letech ukončen. V současné době funguje stáčírna minerálních vod, jejímž majitelem a zároveň distributorem Bílinské kyselky je firma Bohemia Healing Marienbad Waters a.s. Tato společnost v roce 2012 zahájila rozsáhlou rekonstrukci, která byla dokončena o dva roky později. Stáčírna byla opravena podle dochovaných materiálů a dokonale kopíruje stav budovy z 19. století. Jedním z romantických míst lázeňského parku je stylová stavba Lesní kavárny. Tento dřevěný lovecký pavilon vybudovaný ve švýcarském stylu na popud knížete Moritze Lobkovice u příležitosti konání Zemské jubilejní výstavy v Praze byl po skončení výstavy rozebrán a

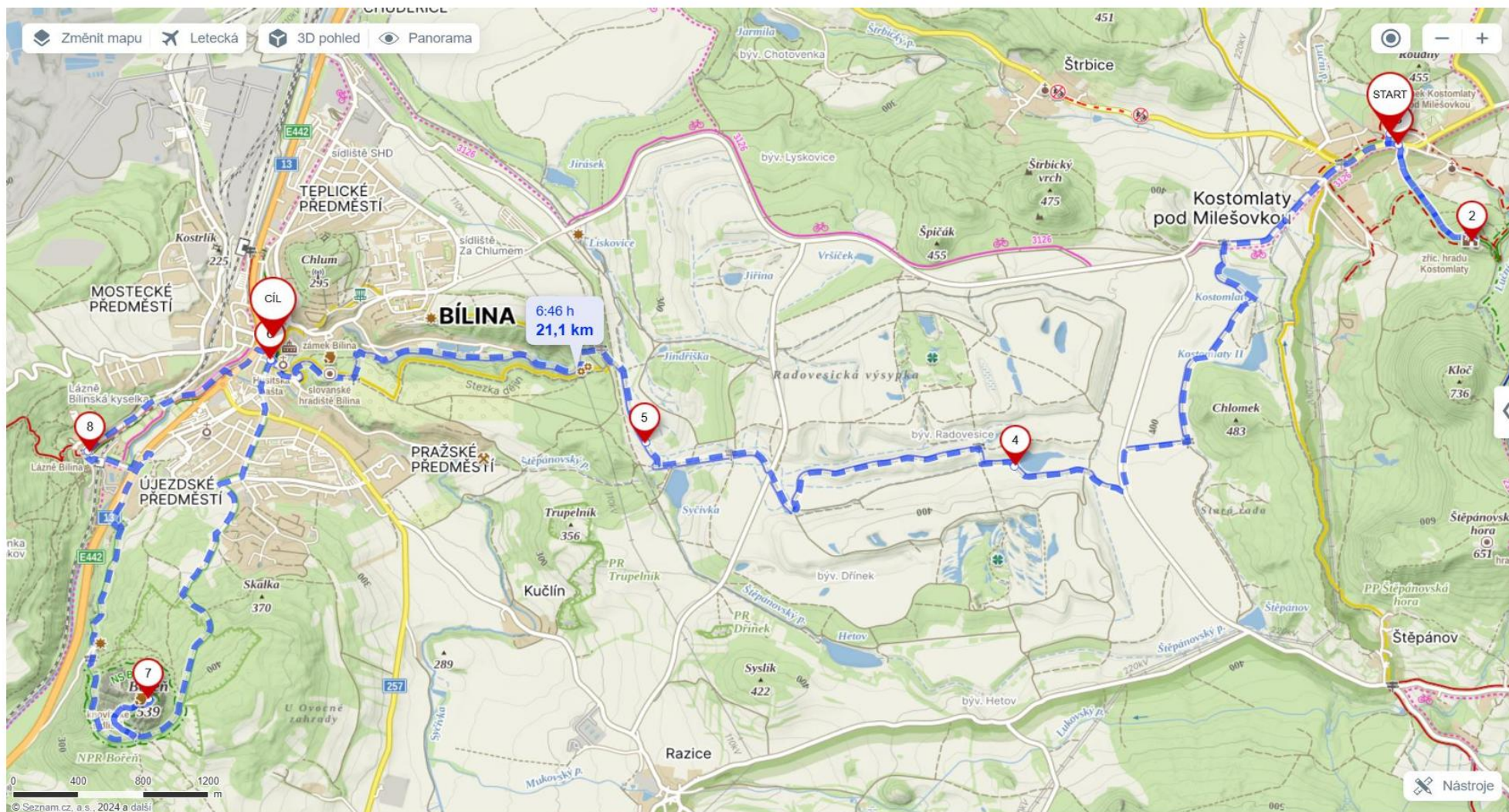

převezen do lázeňského parku, kde byl ve stejné podobě znovu postaven. Je obdivuhodné, že tento architektonický unikát postavený ze dřeva přečkal bez úhony pohnuté doby dvou světových válek a od roku 1893 slouží jako romantická kavárnička až do dnešních dnů.

5. město Bílina – Bílina je starobylé město na úpatí skalnatého vrchu Bořeň. Leží v údolí stejnojmenné řeky, která protéká napříč městem. Ze severu je Bílina lemována masivem Krušných hor, na východní straně se města dotýká pás třetihorních vyvřelých kopců Českého středohoří. Název města vznikl z přídavného jména bílý (bielý) a termín Bielina měl původně označovat bílé – bezlesé místo nebo protékající bílou řekou. První písemná zmínka o Bilině je uvedena v privilegii papeže Jana XV. z 31. května 993 pro benediktinský klášter v Břevnově, ve kterém je kromě jiného určena povinnost provincii litoměřické, bílinské a děčínské odvádět klášteru desátky. Od 2. poloviny 10. století byl centrem zdejšího kraje bílinský hrad, chránící významnou zemskou stezku ze Saska do Čech. Ve městě se také nachází husitská bašta, která má však s husity společný jen styl stavby. Jedná se o parkánovou baštu typicky husitského tvaru z roku 1470, která byla součástí hradeb. V letech 1665 – 1697 byl majitelem bílinského panství hrabě Václav Ferdinand Popel z Lobkowicz, který nechal postavit na místě hradu ranně barokní zámek. Z tohoto období dodnes zdobí bílinské náměstí kašna se sochou sv. Floriána a mariánský sloup. Významným architektonickým prvkem bílinského Mírového náměstí je budova městské radnice z roku 1911. Bílinská radnice byla v roce 2009 prohlášena za kulturní památku jako autenticky zachovalé secesní architektonické dílo. Pochlubit se může 63 m vysokou vyhlídkovou věží. Když opustíme historické jádro Bíliny a vydáme se do Újezdského předměstí, nalezneme zde téměř zapomenutý kostel Zvěstování Panny Marie, který byl založen v roce 1420. Původní stavbu kostela nahradil na konci 16. století renesanční kostel, který byl dále upravován na konci 17. století. Po roce 1945 chátral podobně jako řada dalších kostelů za minulého režimu. V posledních letech započaly snahy o jeho postupnou obnovu. Zdroj: <https://www.kudyznudy.cz/kam-pojedete/oblasti/krusne-hory/bilina>

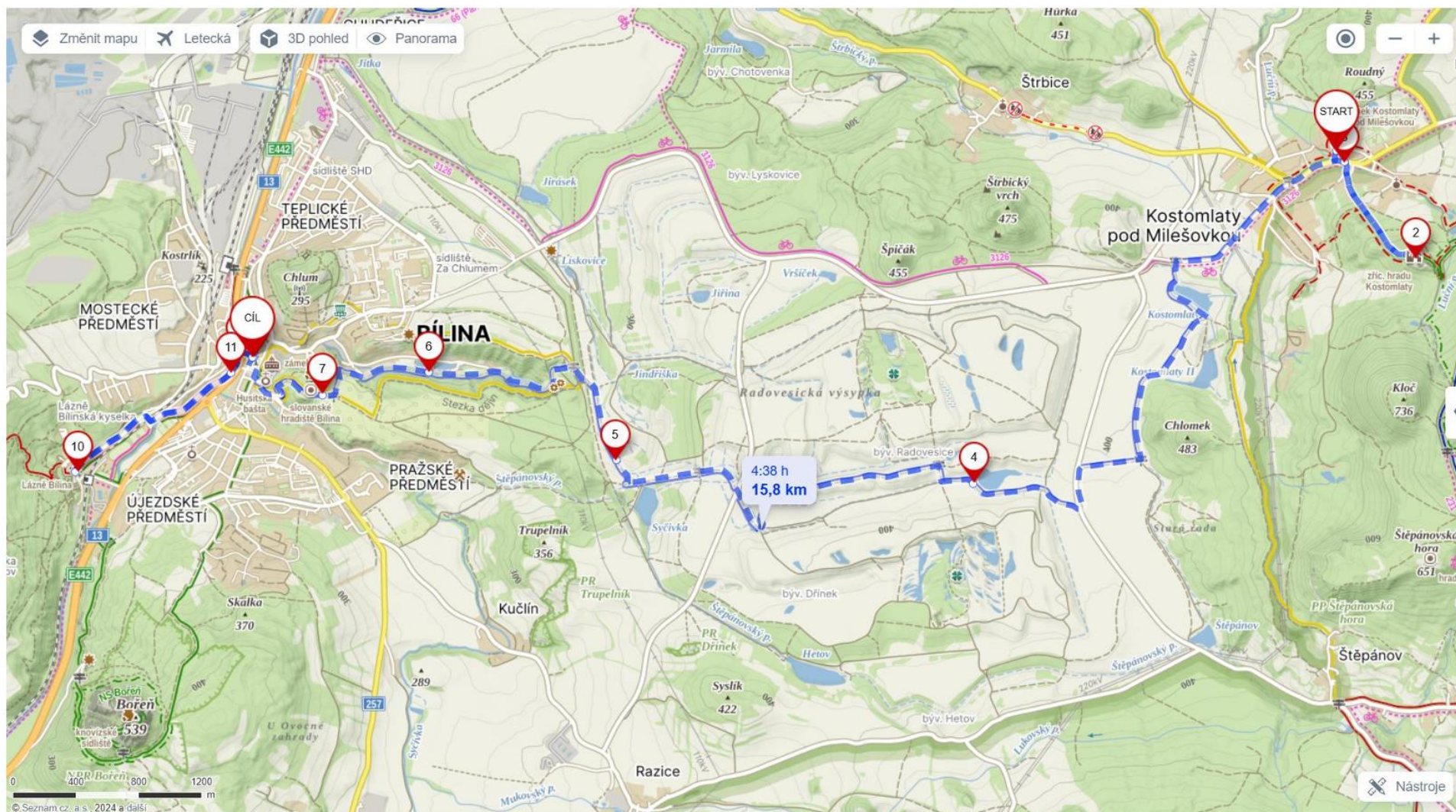

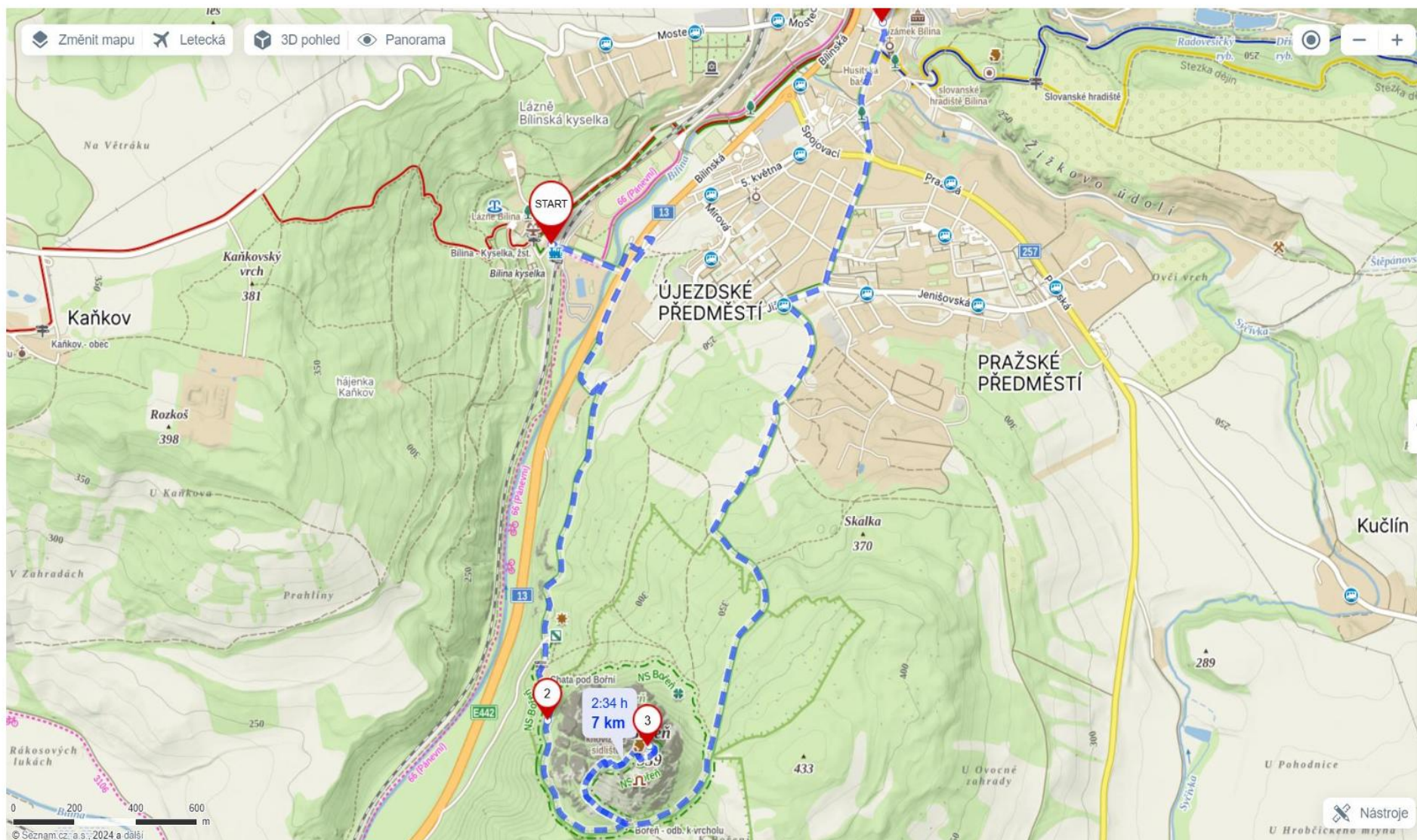
Trasa č. 1

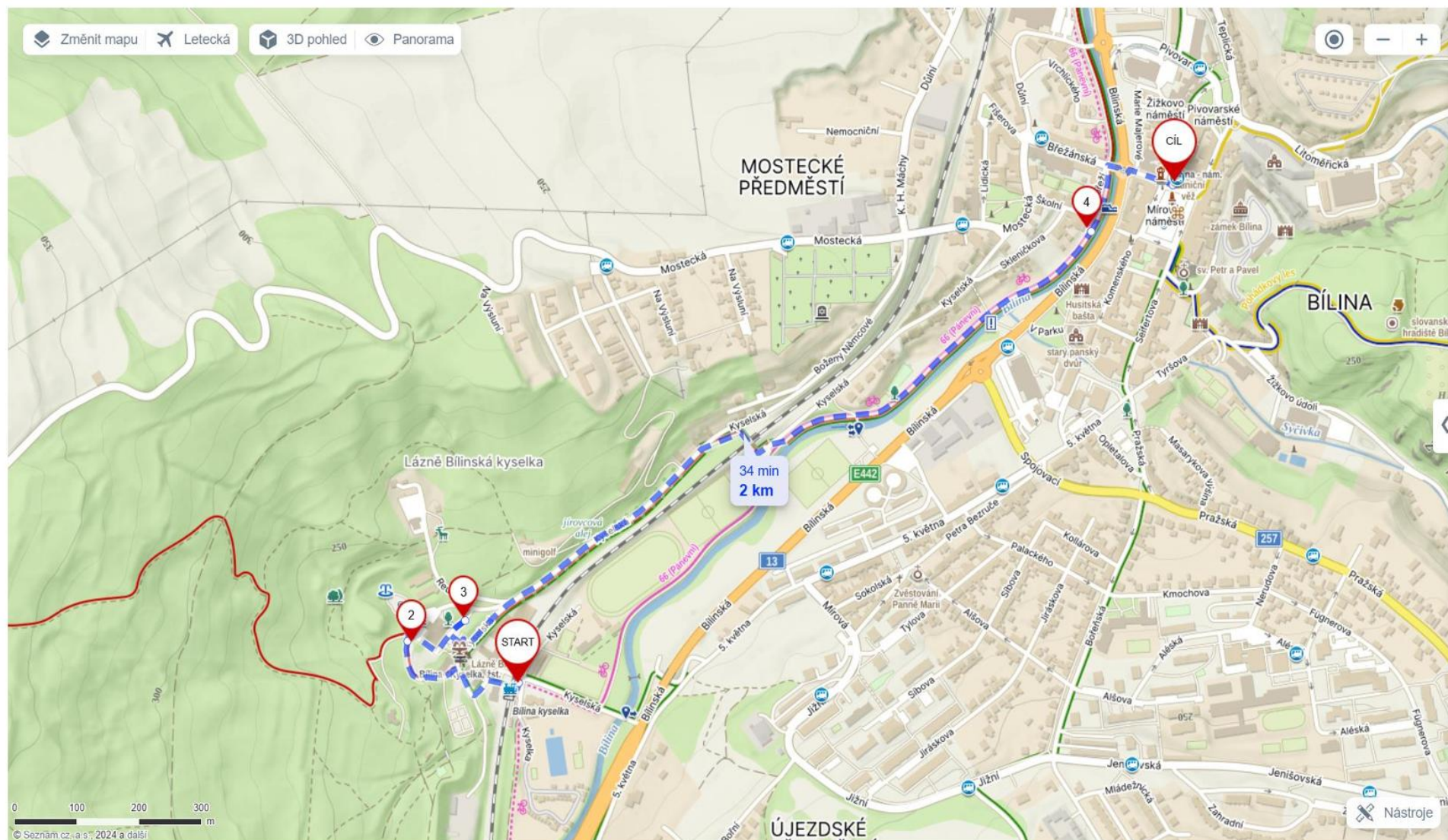
Trasa č. 2

Trasa č. 3

Trasa č. 4